

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előzetési árak:		Videkre küldve:	
Melyben.	10 kor.	—Ell.	Egy evre . . . 10 kor. — Ell.
Egy evre . . .	5 . . .	Fél evre . . .	5 . . .
Fél evre . . .	2 . . .	Negyed evre . . .	2 . . .
Negyed evre . . .	1 . . .	Egy nora . . .	1 . . .
Egy nora . . .	—	Egy évre . . .	70 . . .
Egyszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Rákóczi Ferencz.

Mezőúr. 1903.

Szadeczky Lajos, egy kolozsvári lelkes egyetemi tanár, meglátogatta egy kiránduló csapattal Konstantinápolyban a II. Rákóczi Ferencz sírját a lázárított templomában s mint a hírlapok írták, nem csak a Rákóczi nagy nevének és emlékének áldozott, hanem ennek anyja Zrínyi Ilona koporsójára is koszorút tett és Thököli Imre sírját is fölkereste.

Ezt az elmúlt Nagypénteken tették, mert a mint tudjuk, Rákóczi 1735. Nagypénteken halt meg.

Miért emlékezünk most meg Rákóczi Ferenczről? Miért akar ünnepet ülni e névvel a nemzet, a nemzet ifjusága? Egyszerű rá a felelet: Mert ez évben június 16-án kétszázszázötvendeje annak, hogy a nagy fejedelem Lengyelországból visszajött hazájába s itt már megelőzőleg tapasztalván a csufos osztrák visszaéléseket, melyeknek csaknem maga is áldozatul esett, — fegyvert fogott s az egész tiszavidéki nemességgel, a kunokkal, jászokkal, a hajdukkal, hű ruthén-jobbágyaival, kuruczaival megkezdte azon szabadságharcot Ausztria ellen, melynek emlégetésére még most is megdöbben minden igazán érző magyar ember szíve s a melyre, bár elég szerencsétlenül

végződött, mégis büszkék vagyunk. A Rákóczi név még ma is réme a németeknek, minket pedig e szent név hallatára lelkesülés, majd édes áhitat fog el s szeretnénk mi is leborulni a drága hamvakra; könyeinket ontani fölötte, hogyha már egyébbel nem adózhatunk.

Nagypénteken halt meg. Én szeretném, ha a Nagypéntek nem csak a Krisztus nagy szenvedéseinek, hanem az ő emlékének is nagy napja lenne mi közöttünk; mert nálánál önzetlenebb, jellemesebb, nagyobb alakot keveset mutathat föl a magyar történelem. Ő, kinek vagyona milliókra ment, úgy adta ki lelkét, hogy alig maradt egy pár aranya ládafiában. Egész vagytonát, életét, boldogságát nemzetéért, hazájáért áldozta fel. Ő, kit annyit sujtott az Úr, úgy halt meg, hogy az Úrat magához vette nagy buzgóssággal, benne hívén, benne remélvén, egyedüli vigasztalójának őt tartván. Ő, ki katolikus volt és ilyen környezetben nevelkedett, annyira szabad gondolkodásu, annyira elfogulatlan volt, hogy seregének nagyobb részét protestánsok tették.

Nagy is volt a nemzet rakaszkodása hozzá, mindent tőle vártak s az ő harca valóban nem egy pártnak hanem az egész nemzetnek küzdelem

volt. A közös cél és hazafias eszme, előtt ledőltek a felekezeteiket szétválasztó falak. Ha a mai korban ennyire lennénk, ha ma ily nemesen tudnánk gondolkozni, mint Rákóczi ezelőtt kétszázszázötvendevel!

Nem győzött — azon küzdelem, melyet folytatott, leveretett, de az eszme melyért ezelőtt kétszázszázötvendevel kivonta kardját, még most is hevit, még most is lelkesít, még most is él . . . Leveretése után előbb a czártól, azután a francia udvartól, végre a törököktől várt segítséget, de mind hiában. Visszatérhetett volna hazájába, ha hűséget esküszik, de ő ezt nem tette, hű maradt elveihez, ahhoz az eszméhez, melyért küzdött s az akinek megszámlálhatatlan milliói, egy félországot kitevő birtokai voltak, úgy halt meg Rodostóban, mint az utolsó koldus. Ne legyünk háládatlanok emléke iránt, éljen alakja a magyar nemzet szívében úgy mint a szabadság nagyságáé, mintaképéé. Önzetlenségben, hazaszeretben kevesen hasonlíthatók hozzá.

Nagy volt ő minden tekintetben és mi korcs utódok tisztelő bámulatát közeledjünk emlékéhez. A Rákóczi nótának lángoló hazaszeretetet lehelő hangjai illessék meg szíveinket midőn róla beszélünk.

Kolozsvári Aladár.

Czifrák András bubánata.

(Falusi történet.)

Írta: Szabó Kálmán.

András bátyó gondolta, hogy az asszony miben járatos. Elment, hogy az ő viselt dolgai felől kérdezősködjék. Ha Slajmi ki nem hallja is az igazat, kutyát sem ér: tudja az asszony a pénz hiányosságát. Bizonyosan megkotorászta este a zsebeit, azt is gondolja: mi áru lehetett a bogrács. Hát már itt nincs menekvés, az asszonnyal atak-ra kell menni. Így töprengött András, mi közben erősen gyötré a kálvínista penitenencia, marta keblét a bánat fulánkos kigyója. Jól mondá ő kelme, hogy a szegényembertől vagy az ördög, vagy az asszony viszi el a pénzt.

Itt is úgy esett, hogy mikor az asszony úgy delfelé haza került, rögtön a pénzt követelte. Most már bezzeg megjött a szava.

— Hova lett majd másfél forint a láda fiából? kérde az urától.

— Nono, Sári, hát ez a bogrács talán töviskes kutya, vagy mi az ánti? Hisz talán csak ezt sem adták halpénzért!

— Az nem volt több ötven krajczár nál. Hát a forintot hova tette kend!! Itt a tavasz, ha leveti kend a téli gunyát, nem tudom, miben jár. Nincs több három pár fehérruhájánál, abból is csak két pár valamiesodás. Aztán nekem sines sem egy becsületes reklám, sem rokolyám, sem kötöm. No hiszen, mondhatom, jól ráreceszentett kend! Ilyenkor annyi pénzt elherdálni! Min vegyek már most heamehummit a mi kell?!

— Sz már megesett rajtam, tudod, ne cziczerálj hát, Sári! Majd kikormányozom én ezt a bökkent valamiképen.

— Cziczerálja kendet a lidércz! Talán azt gondolja kend, hogy nem tudok mindent? De tudok! Elég lusta munkát követtek kendtek el Slajminál a Pókos Nagy Istókkal, meg Madzagrágó komával! Phi! nem restelli kend magát, ilyen vén létére döbögőst járt kend a Slajmi szolgálójával! Még leányra kácsintgőzik az ilyen vén bold! Aztán mindenkinek kend fizetett, a földes gazda is a kendet itta. No hiszen szép dolog mindenk füle hallatára azt beszélni, hogy kend úgy szeretne tenni velem mint a hőresög ősszel a párjával. Hogy mikor már begyűjtötték az eleséget, akkor

elűzi a lyukból, hogy minden neki maradjon. Kend is csak azért tart engem a háznál, azt povedálta, hogy legyen, a ki kendnek süssön, főzzön, mosson, de másképen kendnek nincs asszonyra szüksége, a kisujja sem kívánja. No, majd keltek még én kendnek, de tudom, istenem, hogy lekarmolom kendnek azt a bünkös orrát! . . .

— Hejnye, a korkogyélusát, mondom már Sári, hogy ne paczalozz le annyira! szolt András bátya békítőleg.

Hiszen tudod, hogy az ital csinálta . . . de nem esik rajtam többet ilyen, csak egy pipát végy, mert, nézzed, miből dohányozom. És kivette a fapipát zsebéből.

— Hát az már mi a keresztapja lelke kendnek? Ni, te, mire vetemedett kend! Hiszen az a pilulatartó! Hát még — majd megmondom — miből nem pipálna kend! De hiszen akkor legyen kendnek pipája, a mikor én veszek: várhat kend borayunyuzó péntekig. Pénzt sem adok rá.

— De hát, Sári, csak belátod, hogy ilyen pipával nem mehetek emberek közé. Nekem pedig, nem tudom megmondani, melyik előbbvaló: te vagy-e, vagy a pipa? Tán mégis te vagy, mert te veled hitet

A nemzet ébredése.

Valamikor azt irtam volt egy politikai cikkem élére, hogy a „nemzet álma.“

Elmerengtem volt akkor magamban, és hazafias lelkem telve volt aggodalommal, kételyvel nemzetünk jövője felett, látva azt a dermesztő közönyt és érzéketlenséget, melylyel a hivatottak nemzetünk még olyan tényei iránt is viseltetnek, melyek az egész világon élő legjelentéktelenebb emberfajok és országok népecskéit is — ha bennök az önérzet egy szikrája él — egy emberként állították volna csatasorba.

Azt mondotta volt egykor egy elhalt m. kir. honvédszázados barátom, hogy „nincs ma a kerek földön egy számottevő nemzet, sem a melyik ősi erényeit úgy lábbal taposná, mint a magyar és szerencsénk, hogy megengedi Ausztria, hogy magyarul érezzünk és beszéljünk.“

A kiegyezés odáig sülyesztette volt már a nemzet önérzetét, hogy a magyar, pusztá hizeigésből csuszó-mászó rabszolgájává lett Ausztria zagyvalék népfajainak, hazát és nemzetet nem ismerő osztrák militarizmusnak, a mely többre becsüli pinesli kutyáját, mint a magyar nemzetet.

Évtizedeken keresztül túrtuk, hogy olyan államférfiak kormányozzák az országot, akik Bécs felé fordított arczal kelnek és fekűsnek. Onnan lesik a nap feljöttét és lementét. A kiknek minden gondolatuk Bécs felé szárnyal, minden utjuk Bécs felé vezet.

A képviselő házukban sem állottak nyelvünk, nemzeti színeink, magyarságunk, történelmünk ellen nyíltan állást foglalni, s mindent, a mi Bécsnek hasznára és nemzetünknek kárára és szegyenére válik, magyar hazafias mezbe öltöztetve, nemzetünkre kényszeríteni.

De ime a „leányzó nem halt meg, csak a szik“ s hála a függetlenségi és 48-as pártnak, felelőztette a leányzót.

Ébred rettenetes hoszszu, kínos ál-mából, melybe a kuruzslók ringatták —

mondtam a pap előtt. Hanem, ha nekem pipám nem lesz, a bográcsot viszem vissza Uterczikkhez. A hóhér vágja le a nyakam, ha meg nem cselekszem, de pipának mégis muszáj lenni.

Az asszony tudta, hogy András hamarosan beváltja szavát. De meg tartott a „futtatástól“ is, azért hát magához vette a pénzt, bement a faluba, vásárolt gyoicsot, kártont, meg az urának egy vöröspipát, dohányt is vett két paklit.

Azután pedig befütötte a kemenczét és sütött estére szép sárga tengerilisztből, olyan édes görhét — egy jokora tepsivel — mint a cukor. A görhe parázs is lévén nem sok dolgot adott. Andrásunk tizenháromfél fogának. Azt az ivást, meg pipázást kellett volna azután látni, mely a görhevacSORA után következett!

Masnap reggel szent volt közöttük a béke és a mi megjegyzendő, de jól, az: hogy legkisebb karmolás sem látszott az András bácsi bünkös orrán . . .

(Végo.)

most törli szeméit és kezd körül tekinteni s megdöbbenve látja, hogy mivé devalválódott a buszke magyar a hipnotikus álom alatt.

Él hát magyar még e hazán. Megmozdult a nemzet színe java, megszállta a magyar genius a nemzet virágát, az arany ifjuságot, melyről már már azt hittük, hogy még ezek szívéből és agyából is kiveszett az 1848-iki márcziusi ifjuság ragyogó példája és dicsőséges emlékezete.

Üdv es hála a nemzet fiatalágának, hogy meggyőzött minket arról, hogy bennök kételkedni nem szabad.

Joggal irhatjuk tehát, hogy ébred a nemzet.

Ha lelki szemünkkel végig tekintünk a hazán, látjuk a megmozdult lelkes magyarság tömegeit, miként sorakoznak pártkülömbőség nélkül azok lobogója alá, akik alkut nem ösmerő elhatározással akarják megtörni az osztrák hatalom lánczeit, melyek már halálra szorítanak.

Megindult a magyarságnak elébb tizezszázai, most ezrei és tizezrei, majd milliói, az ország kormányzóihoz, kérni, könyörögni, hogy vonják vissza a nemzet szájától az üröm poharat, s ha kérés nem használ — majd követelni — török vagy szakad!

Nagy megpróbáltatás előtt áll a nemzet, de bizunk alkut nem ismerő jobbjában, bizunk az ellenzék kitartásában, bizunk a nemzet virágában, csak előre, „Itt az idő! most vagy soha!“

Merei.

„A mult s jövődö.“

Tudott dolog olvasóink előtt, hogy Fejérváry urék, márczius 15-ikén, a Götterhaltat, a hóhérotát énekeltek a templomban a pécsi kadéttal, sőt minden második vasarnap énekeltek ezt a többi honvéddadapród iskolákban is. De a pécsi templomban énekeltek még egy helybeli zeneszerzőnek ezen alábbi gyalázatos felháborító nótáját is „Királyhymnus“ czim alatt:

„Lesz idő: a sors viharja
Összeesap fejünk felett,
Hogy vad árként elsodorja
E maroknyi nemzetet,
S hol országok romba dőlnek,
Nyílt sirján a temetőnek:
Tartsd meg, Isten, tartsd meg, Isten,
Tartsd meg, Isten, a királyt.“

Bünösebb gondolat született-e még versfaragó agyában ennél? Ez a versfaragó látja az időt, mikor fejünk felett összeesap a sors viharja, s látván, nem imádságra nyílik az ajka: Uram, könyörülj e nemzetten: — hanem még a nemzet sirja felett is hyperloyalitasban olvadozik! . . .

Azonban a hóhérotá után még ezt is énekelhetik a pécsi templomban, hanem az igazi magyar hymnuszt, a Kőlcsey hymnuszt, melyet százezrek ajaka rebeg legszentebb imádságként, nem énekelhetik a katolikus templomban, mert az onnét ki van tiltva, magyarázta a kaján Fejérváry.

Ekkor történt, hogy a képviselőház két katolikus tagja Ugron Gábor és Rákosi Viktor fölháborodva kiáltották közbe:

— Azt a papot, a ki a Hymnuszt ki tiltja, a templomból ki kell rugni . . .

Azóta az is kiderült, hogy ki az a pap! Nem valami osztrákprófuntra fogott táborilelkész, hanem magyar ember, Hetey Sámuel pécsi püspök, ki a Kőlcsey Hymnuszt dolgában nyílt levelet tett közzé. Ebben dogmatikus szempontokra hivatkozva magyarázta, hogy miért „nem foglalhatja el, sajnos, kath. templomainkban a Kőlcsey hymnuszt azt a helyet, melyet szíveinkben elfoglal, s amely azt maskülönb templomainkban is megilletné . . .“ Sérelmesnek, dogmába ütközőknek találja ugyanis a pécsi püspök, ki a hóhérhymnuszt, a fentebb közölt pécsi „királyhymnuszt“ akadékoskodás nélkül engedi énekelteni a templomokban, a Kőlcsey hymnuszának különösen eme szavát:

— Megbühödte már e nép a multat s jövődöt . . .

Azért a kegyes püspök e fohásznak a kifordítását, ajjevitasát kéri, akkor azután zendüllet a nemzeti enek.

A pécsi püspök ezen aggályaira lesújtóan, de érdemlegesen nyilatkozik az egyik fővárosi ujságban a hithü katolikus Ugron Gábor, ki így felel meg a többi fölháborodott magyar katolikus testvéreik helyett is:

„Katholikus szempontból az „Isten ald meg a magyar“-t kifogásoló egyházi ferfiut egy nekivadt regimenspaternek véltem. Csalódtam. A pécsi püspök vállalja a felelősséget. Hetey Sámuel püspök urért, kit nagyrabcsüők, leküzdöm lelkem haragját és szaraz leszek, ahol szigorunak kellene lennem . . .

A katolikusok is valahányszor hazafi-lelkük a szokottnál magasabbra vágyik, több fél-száz evnél, a Kőlcsey hymnuszt zengik. —

Senki dogmát benne nem keresett. Mindenki fohaszt ismert fel benne és nem hitvallást. Az a hibás, aki dogmát keres ott, ahol csupán hazafiság van. — A legutolsó idők bizantinusi találtak szeplőt, hittani szeplőt a költészet arczulatán! „Mebühödte már e nép a multat s jövődöt“ mondatban dogmaellenes téreit fedeztek fel. Nem lehet a jövődöt megbühödni, hirdetik azok, akik megleletezik a nemzeti imádságot és megfinanczolják a költészetet. Vallásunk elvei szerint az bühödik, aki vétkezik; csak az vétkezik, akinek lelke és lelkiismerete van; a bühödést egyenileg kell elszenvedni, mert az egyenileg merlegeltetik és szabatik ki. Egy nép nem bír lélekkel, lelkiismerettel, tehát összeségében Isten ellen nem vétkezik, hanem vétkeznek az egyének, sokaságban az egyesek. Egy nép csak képletben és nem dogma szerint vétkezik, tehát képletben bühödhetik is. A keresztény felfogás nem türi meg, hogy az Isten megítéljen először mint egyént, másodsor pedig mint népet, nemzetet, hisz mindenki csupán saját terhével jelenik meg legfőbb bírāja előtt. Ezért a nép megbühödése költői kép és nem hittani fogalom. Nem is akar az lenni Szent énekek hemzsegnék a költői képektől, melyeknek nincsen dogmai értelmük, azért senki sem kifogásolja őket. Miért esik éppen a nemzet által lelkesedéssel elfogadott és kegyelettel őrzött hymnuszt gáncs alá? Majd végül, teljesen katolikus egyházi tanításokra helyezkedve, ezek alapján bizonyítgatva, ezen saját szavakkal kifejezett meggyőződésre és végkövetkeztetésre jut:

Kardos László

DEBRECZEN, Kossuth-utca.

Kivánságra mintagyűjtemény szivesen küldetik.

Biztos színű nőruha szövetek nyári osztálya gazdag választékban áll a t. közönség rendelkezésére. — A legjobb izlés szerinti **Cretonok, Levantinok, Duchesse selyem utánzatok**, ajouros színes, fehér **batisztok** és **pikétek**, **Csalánvásznak**.

„Minél tovább vizsgálom, annál inkább meggyőződöm, hogy Kölcsey kifogásolt két sorának, ha lehetne valami hittani értelme, az katolikus volna. Milyen kár, hogy költészet csupán!

Azt a Himnuszt, melyet a magyar nemzeti fohászszá emelt, nem lehet megítélni bizánci szofizmakkal, bizánci kacsintással a czézárra. hanem az apostol lelkével, hogy felemeli e a gondolkodást, a hazafi szívével, hogy fokozza-e a nemes önfeláldozás érzését.

A Himnuszt eddig templomaink ropant sokaságában énekeltük, ezután **minden templomban kell azt zengeni a magyarnak. Ahol nem éneklük, követeljék hitsorsosaim annak éneklését,** vagy énekeljék el ők maguk, mert a magyar katolikusok a legrégebb magyar hazafiság.

Ugron Gábor.

Debreczeni kistükör.

(Bodnár honvédezredes.)

Éveken át volt annak a magyar ezrednek a parancsnoka, mely ezrednek már hívójelében benne foglaltatik, hogy — jászok, hajduk, kiskunságiak.

Minden honvédtisztre büszkeség a debreczeni 3-dik honvédegyezredben szolgálni, hát még a ki ennek a romlatlan magyarlelkű és érzésű ezrednek parancsnoka, atyja lehet!... Bodnár István honvédezredes átérezte ezt.

Egy katonai tudásával, hazafias érzésével egyenlőképpen kiváló parancsnoktól, Nyíri Sándortól (ma már tábornok) vette át az ezredvezetését. Ilyen jeles előd után, kit távozásakor az ezred legénysége siratott, a tehetőségelen utód köznapivá törpült volna. Azonban Bodnár ezredes nem ebből a pipogyafából faragták; mert még magasabbra emelte ezredének katonaképzettségét, de ezzel együtt a jászok, hajduk, kiskunságiak hagyományos nemzeti érzését, nemzeti szellemét is fentartotta, lelkesítette a maga nyílt, kifogástalan magyar és hazafias viselkedésével és példaadásával. Mert midőn egy-egy katonai ünnep alkalmával a díszbe öltözött ezred előtt buzdító szót emelt Bodnár ezredes, mondhatom, mert hallottam, lángoló tüzzel gyújtotta a magyar fiúk lelkét. Az eskühöz hiven hódolt az alkotmányos magyar királynak; de zamatos, erőteljes tanításának a magva mégis mindig a hazaszeretet szent igéitől duzzadozott és a hazaszeretet szentigéivel hatotta át legutolsó katonájának lelkét is.

Gyönyörűség lett volna vele harczba menni magyar királyért és magyar hazánkért, melynek mostan is sárgarezes fekete viharfelhők boronganak, morognak az egén.

De amennyire a hazafias szellemet

istápolta szeretve-szeretett ezredében Bodnár ezredes, a katonai rendet, pontosságát is vasmarokkal tartotta főt. A mulasztásokat nem nézte el; de méltányos volt a gyöngéssel szemben.

Hazaszeretet és kötelességtudás alapigéi voltak és ezáltal ezredét nemcsak katonailag, de magyar szellemét illetőleg is a minta magyarezredek sorába emelte és a gyakorlatokon dicséreteket dicséretetek után aratott.

Katonailag, de általánosságban véve is biztos képzettségű, magasműveltségű, széleslátókörű, nemes uri ember volt. Hidegvére soha nem hagyta el. Parancsai határozottak, világosak voltak. Gyakorlatok alkalmával mintha csak a nyeregből nőtt volna ki, oly szívósan bírta a fáradságokat és sólyomtekintetével mindenrovára ellátott. Alantosai igazságosságáért nagyrabecsülték, főbb parancsnoksága is teljes elismeréssel adózott kiváló tehetségének, képességeinek. Mint József főherceg segédtisztjét közvetlen közléről ösmerték meg.

Ilyen egész magyar hazafi, ilyen egész magyar katona Bodnár ezredes, ki itt nemcsak az ezredet, de magát Debreczen városát is őszintén szerette becsülte. És bár magasabb brigadéros állásra hívták el, fájdalmasan bucsuzik a szeretett várostól, a büszkeségét képező szeretett ezredtől, melyet utolsó bucsu szavával is, jóindulatába, szeretetébe ajánlott mindnyájunknak.

De ime tehát mi is bucsuzzunk. Boldogságra vezérelje Isten, tartsa meg Isten (mi árva magyarságunknak) az ezredes urat szíve szeretteivel, kedves családjával együtt! Nem felejtjük el és még bizonyosan hallunk jóhíreket felőle.

Szabad Hajdu.

Kavicsok.

(Szemelvény a „Tárogató“ czimű hazafias verskötetből.)

I.

Nem kell a zsarnoknak,
Hogy szeresse a nép.
Népszerűség nélkül
Tud uralkodni még.

Csak arra törekszik,
Azt akarja mindég:
Hogy alattvalói
E g y m á s t n e szeressék!

II.

Ég a sok gázlámpa az utca során,
S az utca világa mégis halovány.

Hej, ha ébred egyszer a társadalom,
S lóg a sok gazember a lámpavason,

S örök világosság fényeskedik nekik:
Akkor egész ország majd fényárban ég itt!

Kornai István.

NAPI HIREK.

A debreczeniek Rákóczi ünnepe.

Nagy Rákóczi Fejedelmünk, szabadság-hősünk dicső emlékeinek éppen lapunk mai iranyczikkeiyében aldozunk. Kolozsvári Aladar hazafias mezőturi tanár és író lelkes irásban dicsőíti Rákóczi nagyságát, gyújtó szavakkal buzdítja a magyarságot Rákóczi esztendőjének ünneplésére. Minalunk nagyon is alkalmi ez a szép, melegérezésű cikk, hisz Debreczen város törvényhatósági bizottsága és szinmagyar hálás polgarsága is ünnepelni készül a nagy esztendő, a szent eszmény. És e májusi remekünnepek a rendező bizottsága éppen ma délután, a közgyűlés után, ül össze határozni az ünneplés felől. Rákóczi lelke ihlesse meg tanácskozásukat.

Rákosi Viktor a választókerületéhez.

A mai posta levelet hozott Hajdunásról. A magyar független tábornak egyik legélemedettebb és legérdemesebb férfia, az ősz idős. Csohány Ferenc hajdunánási földbirtokos, a hajdunánási választókerület függetlenségi partjának emberöltő óta lelkes, rendithetetlen, patriarcha korban levő, önzetlen, erdemdus vezetője közli reszketős, öreg betűkkel írott kedves levelében Rákosi Viktornak, a kerület szeretett képviselőjének általa hű választóihoz intézett üzenetét. A köztiszteletre és szeretetreméltó ősz hazafinak, a képviselő üzenetét is magában foglaló kedves levele imigy hangzik:

A „Debreczen“ lap tisztelt szerkesztőségének!

Tegnap vettem Rákosi Viktor országgyűlési képviselő ur f. é. április 20-ról kelt levelét, mely szó szerint foglalja magában a mint itt következik:

„Tisztelt párt elnök ur! Büszke örömmel jelentem, hogy Hajdumegye tiltakozó feljövetele fényesen sikerült, s úgy a Képviselőházban, mint a városban nagy feltűnést keltett és mindenfelé szeretettel fogadták. Különösen kitett magáért a nánási kerület s engedje meg párt elnök ur, hogy ezért az ön személyében az egész kerületnek forró köszönetemet fejezzem ki.“

Nehogy-e köszönetnek, mely az én személyemben a választó kerületnek szólt, magam részére lett lefoglalásával vádoltassam, indítatva érzem magamat, hogy e köszönetet becses lapja útján nyilvánosságra hozzam.

Maradván H.-Nánáson ápril. 23—1903.

Idősb. Csohány Ferenc,

f. p. elnök.

Meghívó a debreczeni kongresszusra.

A magyarországi törvényhatósága városok polgármesterei Arad és Szeged után az idén tudvalevőleg Debreczenben tartják értekezletüket. Az erre szóló meghívásokat most küldözte szét Győr város polgármestere Zechmeister Károly királyi tanácsos, mint értekezleti elnök. A meghívó, mely a kongresszus tárgysorozatát is magában foglalja, így hangzik: Tisztelt Kartárs Ur! A múlt évben Szegeden tartott polgármesterei értekezlet határozata alapján az összes törvényhatósági joggal bíró városok polgármesterei-

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja az **ártalmatlan növényi anyagokból** készült s kipróbált jó hatású **Dr. Borsos-féle HAJSZESZÉT**, mely megóvja a fejbőrt az el-**korpásodástól, megszünteti a hajhullást,** a hajvégek megtörését s szétszakadását, a hajelmolyosodását. Megszüntet mindenféle hajbetegséget s ezért mint óvszer is melegen ajánlható. **Nem rontja a haját,** sőt annak növelését elősegíti s a **haját dúsá, sűrűbbé teszi.** Kis üveg ára 1 kor. nagy üvegé 2 kor. Azoknak, kik a hajszesznek nem barátai, ajánlható a fentihez hasonló hatású s jóságú **Dr. Borsos-féle Hajkenőcs,** melyből kis tegely 1 kor. nagy tegely 2 kor.

nek értekezletét 1903. május 18-ik napjának délelőtti 9 órájára Debreczenbe, a városház nagytermébe összehívom. Van szerencsém arra czímedet, tisztelettel meghívni, azon megjegyzéssel, hogy igen kívánatos tisztelt kartárs ur személyes részvétele, ha azonban akadályozva volna, szíveskedjék önmaga helyett megbizottakat küldeni. Ha tisztelt kartárs ur az értekezletre önmagán, vagy kiküldöttjén kívül más városbeli férfiak részvételét is szükségesnek tartaná, ezen meghívást azokra szólónak is tekinteni méltóztassék. Az eddig megállapítható tárgysorozat a következő: 1. Komlóssy Arthur alelnök lemondása és helyének betöltése. 2. Elnök jelentése a városok vagyoni viszonyainak mielőbbi rendezését kérő feliratoknak az összes városok kiküldöttjeiből és képviselőiből álló küldöttség által Széll Kálmán belügyminiszternek együttesen történt átadásáról. (A szegedi értekezlet 5. számú határozata.) 3. A külön városi törvénybe felveendő irányelvek felett dr. Tóth Pál szegedi h. polgármester előadása. 4. Az 1904. évi értekezlet elnökének és két alelnökének megválasztása. Ha tisztelt kartárs urnak ezen értekezleten tárgyalandó valamely indítványa lenne, hivatkozással az aradi értekezlet 9. sz. határozatára, felkérem, hogy azt mielőbb hozzáj juttatni s lehetőleg a többi kartársakkal is közölni szíveskedjék. Van szerencsém végül értesíteni, hogy Debreczenben a helyi teendőket Kovács József polgármester látja el, akihez előzetes felvilágosítás iránti kérelmek, valamint a résztvevők neveit s azok Debreczenbe érkezésének idejét tartalmazó bejelentések kellő időben intézendők. Győr, 1903. április hó 18-an Zechmeister Károly kir. tanácsos polgármester.

Armentesítő társulati közgyűlés Debreczenben.

Az alsószabolcsi tiszai armentesítő társulat érdekeltjeit évi rendes közgyűlésre hívja össze az elnökség. Május hó 4-ik napján délelőtt 11 órakor tartják meg a közgyűlést itt Debreczenben, a társulati székház (Széchenyi utca 46.) nagytermében. A tárgysorozatból az tűnik ki, hogy sok zsebbevágódolgot tárgyalnak a több vármegyére kiterjedő érdekeltség nevében, zsebere.

A Csokonai-kör és a tanács.

A Csokonai kör f. hó 25-én felolvasást tart. Már többször is irtuk, hogy Z o l t a i Lajos, a kör választmányi tagja, ezen ülésen Domokos Mártonról, Debreczen hajdani nagy főbírájáról írott korrajzat fogja felolvasni. Most a körelnöksége, épen ezen tanulságos korrajz iránti figyelemből, külön levélben hívta meg a város polgármesterét, tanácsosait, főtisztviselőit a felolvasó ülésre. A nagy előd emléke iránt bizonyosan teljes számban fognak érdeklődni a halás utódok.

Majd megsegít az Ur . . .

Nem szokatlan eset a hadbíróóságok praksisában, hogy nazarénusokat el kell itélni, amiért nem akarnak fegyvert fogni. A vallási makacsságnak a mai időkben szinte megfoghatatlan példái ezek, akiket esztendő fogság se tud megtörni. Az aradi cs. és kir. 33. gyalogezredhez bevonult tartalékosok között nagy feltűnést keltett egy ilyen nazarénus, akinek nem közönséges az esete. A 12. századhoz van beosztva: Muntján Vazulnak hívják s a temesmegyei Székesszéktről való. Póttartalékos volt, de amikor a nyolcz heti kiképeztetést kitöltötte, még nem volt nazarénus. Amikor az első fegyvergyakorlatra behívták, már az új hitnek volt embere. Nem akart fegyvert fogni s ezért hat hónapi fegyházra ítélték, amelyet le is töltött. Most újra behívták tizenhárom napra. Azt hitték, a hat hónap megpuhította, de csalódtak:

Muntján Vazul kijelentette, hogy nem fog fegyvert, mert a hite tiltja. Igyekeztek megértetni vele, hogy most, ha elítélik, miután már volt büntetve, legalább egy esztendőt kap s azután csak újra fegyvert kell fognia; nem használt semmit. Azután azt mondták, hogy pár napról van szó, arra függeszse fel a hitelveit. Ha nem teszi, börtönbe kerül, családja pedig éhen halhat odahaza.

— Majd segít rajtuk az Ur! — felelte rezignáltan a nazarénus.

Az őrnestere a bibliával próbálta kápaczitalni.

— Hiszed te a testamentumot?

— Hiszem.

— Látod, a biblia azt mondja: add meg az Istennek, ami az Istené, s a királynak ami a királyé. Hát azzal, hogy fegyvert fogsz, adod meg a királynak, a mi a királyé.

— A királynak én adót fizetek, vágott vissza a nazarénus.

Sehogy se bírtak rá hatni, végül Wachsmann Vilmos ezredes magahívatta s próbált a lelkére beszélni. Az se használt. Amikor a veszedelemre figyelmeztette, melynek ezzel kiteszi magát azt hajtogatta:

— Majd megsegít az Ur . . .

Muntját valószínűleg elfogják itélni.

Szétrebbent kétéfjű sasok.

A hol a közös bajos, de nem „közös” armádiának ezredei tanyáznak, ott mindjárt fészket ver a gyönyörűséges fekete csodabarom, a kétéfjű sas is. A kaszárnyák, depok, áristomok, hadbíróóságok épületein mindjárt ott éktelenkedik ez a csufságos csodabarom, mely csak azért nem zápult a tojásába, mert nem tojásból kelt, hanem megvadult fantázia hozta világra. Mégis szomorú valóságként vigyorog csakókon, deréköveken, kardbojtokon, rézesattokon, czimertáblán. A német szó is vele jár és az a gyönyörűséges dallamu himnusz is nyomában zendül, amelynek a danájára parádézta, ünnepeltek az aradi vértanúk kivégzése napja, az aradi várban, a kétéfjű sasos tisztaurak . . . Nos hát végre következett olyan idő, hogy szétrebbentek, legalább egyik magyar városban, ezek a kétéfjű sasok. Kolozsváron hagyták helyben őket. Az „Ellenzék”-ből olvassuk: A magyar, majális és sétatér utcák némely (kincstári) palotáin tintafoltok, pecsétek és kaparások jelzik, hogy a császármadarak gonosz kezekre kerültek. Azért hit beröpültek másnap a sötétes kamarákba, hova nem követhették az üldözők . . . Követendő e példa! A magyar földről pusztuljanak mindenünnét a bécsi madarak.

Leérkeztek a debreczeni lelenczház tervei.

A belügyminiszteriumból ma reggel érkeztek meg a városi tanácshoz a Pesti utcán építendő állami gyermekmenhely tervei és a miniszter abbeli megkeresése, hogy az építési engedélyt sürgős n adja meg a város. A terveket a miniszter két példányban küldötte meg azzal, hogy a város az egyik példányt az állam-építészeti hivatalhoz terjessze át. A terveket Czizler Győző műegyetemi tanár és Ybl Lajos lovag műépítészek készítettek és irták alá a magyarországi gyermekmenházak művezetősége nevében. A gyermekmenhely három épületből fog állani. A főépületből, ettől jobbra lesz a gondnoki pavillon, balra a beteg ápoló pavillon. A főépület reneszánsz stílusban épül, főbejárata gótikus. A főépület egy emeletes, meglehetősen egyszerű ház lesz, torony

és egyéb díszítés nélkül. Középtű a m. kir. szent korona alatt ezt a felírást fogja viselni a homlokán:

„M. K. GYERMEKMENHELY.”

A főépület hossza 50 méter 15 cm. szélessége 12 m. 80 cm. lesz. A főépület emeletén lesznek elhelyezve a kényelmes, tágas gyermekszobák, az ápolók dajkák szobája a műtőszoba a fürösztőszobák, a nagyobb gyermekek szobája és az ugynevezett „csuszkáló” szoba. A földszinten lesz a közös ebédlő, a gondnoki iroda, az orvos lakása, az orvos vizsgáló szobája, az ambulatórium, a gazdasszony és a kapus lakása. — A főépület souterrainjében (alagsor) lesz a konyha, a raktárak, kamarák, ruhatárak, cselédek lakása és a fertőtlenítő. A melléképületek közül a gondnoki pavillonban lesz a háromszobából álló gondnoki lakás a mellékhelyiségek oldal-szárnyában a bonczoló és ravatalozó teremmel. A beteg pavillon 4 közteremből áll. Külön közterme lesz a szembetegeknek, a bél, tüdőhurutosoknak és a bujakorósoknak és itt lesznek a fürdőszobák is. Ezen helyiségekből fog állani a gyermekmenhely, melynek az építésébe a jövő hónap elején kezdenek bele.

Magyar ember kivégzése Amerikában.

A jó Dudas Ferencz is aranybányát keresni vándorolt ki a szép magyar hazából a tengerentuli Amerikába. Eldorádót remélt ott és gyászos, gyalázatos halált talált. Mámoros fővel gyilkosságra vetemedett és felakasztották. Ezen elrettentő és reszvétkeltő gyászos esetről, magyar embernek Amerikában történt kivégzéséről a következőket olvassuk Kovács Kálmán amerikai újságjának, a „Magyarok Csillagá”-nak mai nap érkezett számából: — (Kittaning.) Itt a mult csütörtökön délelőtt akasztották fel azt a Dudás Ferenczet, a ki Yatersboróban meglötte Fejedelem Jánost. Dudás Ferenczet, már a mult évben halálra ítélte Armstrong vármegye törvényszéke, de az ítélet végrehajtása egész április másodikáig elhalasztatott; mert a szerencsétlen ember neje mindent megtett, hogy férjét megmentse az akasztástól: eladta otthon levő vagyonkáját, pénzzé tette itteni ingóságait és elment szoigálni két évig azon börtön igazgatójához, a melyben férje ült, hogy így minden keresményét csakis férje megmentésére fordíthassa, de hiába, a kegyelmi kérvények minden helyről azzal a felirattal jöttek vissza, hogy a kért kegyelmezés nem adható meg. Pedig Dudás Ferencz inkább szerencsétlen ember volt, mint gonosz. Házasságában józan, dolgos és takarékos családapa volt, a ki életében alig volt részeg. A szerencsétlenség napján is egész nap dolgozott abban a bányában, a hol neki épen a meglött Fejedelem János volt a társa. E napon azonban Fejedelem János nem ment el a munkába, hanem egész nap ivott. Mikor estefelé munka után Dudás Ferenczrel találkozott akkor ő már alaposan jókedvű volt és eleinte még ő fizetett Dudásnak egy pár pohár sört, majd egyszerre csak reá fogta Dudásra, hogy ez ellopta az ő pipáját. Dudás persze szabadkozott és ekkor már minden áron ki akart a Fejedelem társaságából szabadulni, de az nem tá-

gíót, de sőt kijelentette, hogy ő nem elégzik ám meg azzal hogy egyszer már készel megvagdalta Dudás arezát, a minek hosszú sebhelye egész haláláig ott volt Dudás arezán, hanem még csak ezután, vagyis most fog csak igazán elbánni vele. Persze ez alatt ürült a sörös pohár és Dudás e közben a maga védelmére egy revolvért vásárolt s ez volt a veszte. Pityókos fejfel egyik társától ingerelve elment oda, a hó Fejedelem lakott, és azt lelötte. Persze Fejedelem Jánost az első golyó halálosan találta és meghalt. S ezért lakott a mult héten életével. Halála szomorú volt ugyan, de szive s lelke nem félt az utolsó pillanatoktól. Mikor Kováts Kálmán plébános előtte való este meglátogatta őt börtönében, az sirva fogadta ugyan őt, de később a szent gyónás elvégzése után úgy megvigasztalódott; mintha nem is ő lett volna az, a ki ily szörnyű vég előtt áll. Másnap reggel azután magához vette az Ur Jézus szent testét és oly nyugodtan várta az ítélet végrehajtását, hogy még csak azt sem engedte meg, hogy őt mások öltöztessék fel utolsó útjára mint az szokásban van, hanem elvégezte önmaga. Kováts Kálmán plébános egész utolsó óráig vele volt az elhálttal és imádkozott vele, majd előkészítette őt ama hosszú utra, a honnan nincs többé visszatérés. Dudásnak egy óhaja s egy kérése volt csak, és ez az volt, hogy vigasztalja meg Kováts Kálmán azt a szegény jó asszonyt is, az ő feleségét, ép úgy miként őt, a ki egész az utolsó pillanatig reménykedett férje megszabadításában és a ki hitvesi önfeláldozásában egész odaig volt képes elmenni, hogy érette két évig a börtönben is szolgált, csak hogy kis fiával együtt naponként láthassa férjét. Majd mikor tudomásul vette, hogy ütött a végóra, átadta virágokkal felékesített imakönyvét Kováts plébánosnak, hogy azt ez egy levéllel együtt kézbesítse az ő nejének. Tizenöt perczel mult el tíz óra, mikor a pap jelentette a pribékeknek, hogy az elítelt immár teljesen készen van a halálra. Ekkor megjelent nála a börtönigazgató és Isten hozzádot mondott neki, majd kezét fogva vele, a pribékekre bizta, a kik szíjjakkal hátra kötötték az elítelt két kezét s így az Kováts Kálmán plébánostól karonfogva, utközben az ötvenedik zsoltárt imádkozva, meg indult az akasztófa alá. Ez egy hatalmas nagy fa alkotmány volt, a melynek közepén levő csapó ajtója felett alá esüngött a kivégző uj kötél. A plébános egész idáig kísérte fel az elíteltet, a kinek két pribék hirtelen hurkot vetett a nyakára, és egy barna színű zacskó felét huzott fejére, a mire azután a csapó ajtón Jézus szent nevét kiáltva a mélységbe zuhant alá Dudás Ferencz vonagló teste. Az előirt egyházi szabályzat szerint. Kováts Kálmán háttal fordult ekkor az elíteltnek vagyis a kivégzés pillanatában és így annak már csak a levegőben vonagló testét láthatta viszont, megvárva az — a közben megérkezett O Neil angol plébánossal egyetemben, térdepelve imádkozva, a míg a beállott halált konstataulta az orvos. — Ez pedig csak 12 percz mulva következett be a kivégzés pillanatától kezdve. — Erre meghuzták a törvényszéki épület nagy harangját s az néhány kongással hirdette, hogy halottja van a börtön épületnek. Dudás Ferencz teste ugyan elveszett, de a lelke bizonyonnyal megtisztulva ment át ahhoz a mindenhatóhoz, a kinek irgalmában ő olyan erősen bizott mintha igazán égi kegy áradat bátorította volna meg lelkét. Kittinging város lakossága óriási részvételt volt az elítelt iránt s nem egy szem könnyezte meg a szerencsétlen ember halálát, akit oly igen sokan sajnáltak a hideg haláltól. Temetése azután pénteken délelőtt ment végbe a

taningi temetőben, ahol szentelt földben várja a feltámadás nagy napját. Megható volt, mikor halála után félóra mulva levettek az akasztófaról és egy szép fekete posztóval bevont, ezüst diszítésű koporsóba zárva hozták ki a halottas kocsihoz az elítelt testét, még pedig nem rendőrök, hanem Kittinging város előkelő polgárai, akik könnyező szemekkel adóztak a szerencsétlen ember emlékének. Kováts Kálmán plébánoson kívül Zavátkay Mihály volt még csak jelen mint magyar ember a kivégzésnél s így a fogház igazgatója ennek is megengedte hogy a koporsó egyik kapcsát tartva, a fogházból a halottas kocsihoz vigye a halottat ő is. Az özvegynek pedig azzal törekedtek a fájdalmát enyhíteni a kittingingi polgárok, hogy kollektív eszközöltek számára, hogy az a szegény asszony, a ki igazán példányképe a hitvesi hűségnek, ne maradjon krajczár nélkül bus árvaságában, férje szerencsétlen halála után. Dudás Ferencz a tizenkilencedik volt, a kit Armstrong várme gyében gyilkosságért vontak felelősségre, de eddig még csakis ő volt az egyedüli, a kit ott halálra ítélték. — Legyen az ő szerencsétlen vége örökös intőjével minden magyarra nézve ebben az idegen Amerikában, a melyekben ilyenkor érezzük igazán, hogy mi itt mégis csak jövevények s idegenek vagyunk.

Kisbirtokosok pénzintézete és a polgármester.

A kisbirtokosok országos földhitelintézete ma megkeresést intézett a polgármesterhez. Megkeresésében felkeri a polgármestert, adja tudtul a kisgazdáknak, hogy a kölcsönvételek terén a kisgazdáknak nézve igen előnyös többféle ujitást léptett életbe. Az ujitások legfontosabb részei, bárkinek, kinek 600 koronát érő ingatlana van, oly áron kaphat kölcsönt, mint barki, kinek nagyobb értékű ingatlana van és hogy a kölcsönök után fizetendő részletek ezután fél-évenként utólag fizetendők.

Emlékezés egy Hunyadi huszárról.

A szabadságharcnak egyik legvittezebb lovasezrede volt a Hunyadi huszárezred. Ennek a vitéz ezrednek hunyt el most Nagykörösön Balog József nevezetű öreg katonája. Balogh, mint Hunyady-husár, több ütközetben vett részt. 1849 július 17-én a váci csatában úgy vágott fejbe kardjával egy orosz ulánus tisztet, hogy az menten lefordult lováról és meghalt. A világosi fegyverletétel alkalmával Héjasi Lajos főhadnagy vezetésével tizenkettőmagával elhagyta csapatát. Egy darabig fegyveresen kóborogtak a környéken, végre is azonban, látva, hogy nem tudják magukat föntartani, Nagyváradra jelentkeztek az orosz csapatok vezérénel. Az orosz tábornok megtudva, hogy Hunyady-huszárok, kérdezte a főhadnagyot, hogy nem ösmeri e azt a huszár, a ki Vácznál levágott egy orosz tisztet. Héjasi erre megnevezte Baloghot, a kit az orosz vezér maga elé rendelt, s lovával és egy darab orosz aranyai ajándékozott meg. Ez az ajándékozás még orosz nyelvű elbocsátólevelben is meg volt említve.

Bakonyi Samu a kétéves szolgálati időről.

A bécsi „Zeit“ a függetlenségi párt több vezér tagját meginterjuolta a kétéves szolgálati időre vonatkozólag. Nyilatkoztak Kossuth Ferencz, Barabás, Polónyi és még többben. Dr. Bakonyi Samu a honvédelmi bizottság tagja, egyebek mellett ezeket mondta: „A nemzeti követelések kielégítése nélkül a kétéves szolgálati idő nem ellenérték azon áldozatokért, melyeket most tőlünk kérnek. A reform önmagában véve is je-

lentékeny pénz és véráldozatot kíván, nem szabad hát azokat még szaporítani.“ — „Semmiképen sem látom be, miért ne lehetne a reformot a lovasságra s a tüzérségre is kiterjeszteni. Ami a lovasságot illeti, a honvédség teljesen megnyugtató példát nyújt a kétéves szolgálati idő elegendő voltára nézve. Ami azonban a tüzérséget illeti, e tekintetben nehézségek csakis a tiszt és altisztikar tekintetében merülhetnek fel; ennek az nban minden esetben hatásszerűen kell kiképezve lenni. Megvagyok róla győződve, hogy ugy Franciaországban, mint Németországban ebben a két fegyvernemben is le fogják szállítani a szolgálati időt. — Ismétlem, hogy én a reform alapelvét örömmel üdvözölöm és pedig annál is inkább, a mennyiben pártunk már 1889-ben Czirer Ákos által külön e czélra benyújtott határozati javaslatával a kétéves szolgálati időt követelte s ezen követelését a katonai javaslatoknak bizottsági tárgyalása alkalmával meg is ujitotta.“

Megőrült a pályaudvaron.

Nagy feltűnést keltett tegnap délután egy elegánsan öltözött fiatal nő a budapesti keleti pályaudvaron. A Bécs felől érkező gyorsvonattal érkezett meg a fővárosba és mielőtt elhagyta volna a vasuti állomást, heves ideggörcs-roham lepte meg. A vonatról leszállva, a közönség soraiba vegyült és jajveszékelnéi kezdett:

— Az istenért mentsenek meg üldözőimtől, megakarnak gyilkolni!

Az ismeretlen hölgyet, kiről nyilván való volt, hogy üldözési mania gyötri, a rendőrségi kirendeltség a főkapitányságra szállította. Így nagynehezen megállapították a személyazonosságát. A szerencsétlen nő Badescu Katalin festőnővendék, ki Münchenből érkezett Budapestre. A bajor fővárosban a román közoktatásügyi miniszterium segítségével élt és a festőakadémiát látogatta. Miután veszed lmes elmebetegnek látszik, a mentők beszállították a Rókus-kórházba, amelynek megfigyelő-osztályában helyezték el.

Debreczeni rövid hírek.

Az „elátkozott család.“ A törvényszék tegnap délután hirdette ki ítéletet abban a sajtóperben, melyet Papp Béla családja indított a Debreczeni Ellenőr szerkesztője dr. Orbán József és Szini Péter ellen. A törvényszék Orbán Józsefet felmentette a rágalmas vadja alól, Szini Pétert ellenben egy hónapi fogházra és 120 korona pénzbüntetésre ítélte. A szigorú ítélet ellen Kardos Samu dr. Szini Péter védője felebbelést felentett be. — **Tűz a Rákóczy utcán.** Az éjjel egy óra után Kiss Imre vendéglős Rákóczy utca 16 sz. háza kigyult. A tűz az istállóban keletkezett, és átbarapódzott az épületre. Az istálló és az épület tetőzete leégett, az istállóban bennégett egy ló is. A tüzet későn vették észre, de elég jókor ahoz, hogy a tűzoltóság megakadályozza — az épület előreszének elégesét. — **Öngyilkosság.** Fejes Istvánné, ki a napokban gyógyíthatatlan betegsége miatt borotvával nyakát elmeteszte, tegnap a kórházban meghalt. — **A péksztrájk megszünt.** A hetek óta tartó bérharcz véget ért. A péksegédek és mesterek között a békés megállapodás létrejött és most már minden pékműhelyben rendezen megy a munka.

Rózsa Lajos

első legnagyobb női és gyermek felöltő áruháza Debreczenben értesíti a t. hölgyközönséget, hogy az előkelő urhölgyvilág részére a legmodernebb tavaszi felöltő és kalap különlegességei rendkívül nagy választékban meglepő olcsó áron árusíttatnak.

Jó tanács.

Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétateri“ vagy a „Margit-szigeti“ fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétateri részére.

Nyilatkozat.

A szolvai és luhi Erzsébet gyógyvizet különösen gyomorbetegnek ajánlom és kitűnő hatást tapasztaltam. Dr. Tittel Imre Kun-Szent-Marton.

A szolvai ásványvíz kitűnő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

SZINHÁZ.**Műsor :**

Csütörtökön Pálmay Ilka vendégfelléptével felemelt helyárral „A“ bérletszűnetben Niniss. Énekes bohózat.

Pénteken „A“ bérletben Arany ember. Színmű.

Szombaton Pálmay Ilka vendégfelléptével felemelt helyárral mellett „B“ bérletszűnetben Nöemanczipáció. Énekes bohózat. Vasárnap d. u. bérletszűnet Goldstein Számi. Eredeti fővárosi életkép.

Este Beck Vilmos, a m. kir. operaház tagjának és Beckné Kertész Ellának vendégfelléptével bérletszűnetben Loute. Bohózat.

Hétfőn Pálmay Ilka bucsufeléléptével felemelt helyárral „C“ bérletszűnetben Bajusz. Énekes játék.

Beckné ismét nem jön.

A színházi iroda jelenti, hogy Beckné Kertész Ella nem jön, csak férje Beck Vilmos. Az erkölcstelen, léha darab a Loute azért színre kerül és felvonásokban Beck Vilmos fog énekelni. Jóízlés kell hozzá mindenestre, hogy egy olyan darab előadása alatt a m. kir. opera egyik jeles művészt énekeltesek.

Új szerelmes színész.

Makó Lajos szerelmes színészül Krasznay Andort szerződtette.

A szőlő állandó veszedelme.

Tizenöt éves tapasztalat mellett bizonyít, hogy a szőlő peronosporája nálunk teljesen meghonosodott és állandó romlással fenyegeti szőlőinket, ha nem védekezünk ellene. Ezzel a tényvel ma már a legkisebb szőlőtermelő is tisztában van, de a védekezés mikéntjére nézve még évről-évre új ismereteket szerzünk.

Ki képzelte volna azt, hogy nálunk a peronospora még annyi kárt fog tehetni, mint a minőben tavaly volt része termelőinknek? Egész vidékek termése rothadt el, vagy nem érett meg, dacára, hogy a gazdák túnyomó része háromszor is permetezett. Sőt még olyanok is szenvedtek kárt, a kik négyszer sőt ötször is permeteztek. Mi lehet ennek az oka?

Ez a sajnálatos körülmény több hibára vezethető vissza.

Az első az, hogy termelőink az első permetezéssel rendszeresen megkésnek. Azt hiszik, hogy az első permetezéssel nem szabad sietni, minthogy olyankor a szőlő erős növényben van s így két hét után a szőlő hajtásai 2-3-szor akkora lesznek, s ezért helyesebb az első védekezést akkorra halogatni. Pedig a dolog fordítva van; az a zsenge hajtás vagy rügy inficiálásra nagyon hajlandó, de ebben az időben (május legelőjén) a tenyészet viszonyok egyébként a peronosporának nem kedvezőek s így elegendő, ha egy kevés, bármily gyenge oldat érje azt az erős növekedésben levő hajtás vagy rügyet, hogy ezt a veszedelmet elhárítsa. A második permetezés történéjé azután június elején (virágzás előtt). Így szőlőnk sokkal ellenállóbb lesz, egyenletesebben fog viragzani és a harmadik permetezéssel a legtöbb esetben elvárhatunk július végéig.

Ha még hozzávesszük, hogy a korai permetezéssel nagy anyagmegtakarítás is jár, úgy felsoroltuk azt az indokot is, mely szőlősgazdáink előtt legtöbb súlylyal szokott birni.

A második hiba az, hogy termelőink nagy része rosszkor permetez. Éveken keresztül azt hangoztatták szakembereink, hogy akkor kell permetezni, ha állandó meleg, napos, szélmentes időjárás van. Minthogy pedig ilyen időjárás néha hetekig késik, ennélfogva a permetezés oly fontos munkája hétről-hétre elhalasztódik és mire végrehajtásra kerül a sor, már késő van.

Az újabb tapasztalatok szerint a dolog úgy áll, hogy éppen hideg, (de nem szeles), esőre hajló, borongós időben kell permetezni, mert ebben az időben az inficiálás veszedelme a legnagyobb. Ugyanis hideg időben a szőlő hajtásainak felső részéből a keményítő lefelé költözik és a növekedésben szűnet áll be, már pedig a peronosporagombák a keményítőtől megfosztott szövetben sokkal könnyebben tudnak terjeszkedni s innen van azután, hogy ha ilyen hideg, nedves idő után meleg napok következnek be, a peronospora úgy kezd burjánozni, mintha behintették volna vele a szőlőt. A ki tehát ezt a hideg időt bevarja és csak azután permetez, az néha azt fogja tapasztalni, hogy a permetezésnek dacára a peronospora, melynek előzetesen (szabad szemmel nézve) nyoma sem volt, permetezés után rohamosan kezd terjedni.

Csak hogy ilyen hideg, esőre gyanus időben a permetezés bizonyos kockázattal jár. Ha az eső közvetlenül permetezés után köszönt be és tartós, akkor bizony a permetezés nagy részben kárba vesz és ismételni kell, főleg, ha az gyenge és rosszul tapadó oldattal történt. Annak köszönheti éppen a dr. Aschenbrandt-féle bordói por fölényét minden más permetező anyag felett, hogy igen jól tapad és oly esők, melyek a házilag készült rézgalicz- és mészkeveréket lemossák, a bordói por perméjével nem birnak, hanem ez hivatását teljesen betölti.

A magyaróvári gazdasági akadémia növénykísérleti állomása már öt év óta kísérletez a bordói porral és évről-évre arról ad

számot, hogy ez az anyag felette áll minden egyéb permetezősi anyagnak. A földmívelésügyi miniszter kiadásában megjelenő „Kísérletügyi közlemények“ egyik legutolsó számában (V. kötet, 5-dik füzet, 549. oldal) Barna Balázs akad. tanár a bordói porral és egyéb permetező anyagokkal végzett kísérletek alapján így nyilatkozik:

„... tekintettel a többi anyagokból készült oldatok ellenálló képességére (tapadás tekintetében) nyugodtan és teljesen részrehajlatlanul megadhatjuk az első helyet a bordói porból készült oldatnak. Ez a kitűnő tulajdonsága biztosítja használhatóságát, lassu bár, de biztos elterjedését az anyagnak, a melylyel az újabb permetező anyagok közül egy sem versenyezhet.“

Ha hozzávesszük az oldat könnyű elkészíthetési módját, mely alig vesz néhány percet igénybe, kitűnő tapadását, olcsóságát, és végre azt, hogy ebből még a legügyetlenebb munkás sem képes oly oldatot készíteni, mely a szőlőt megperzselné, úgy a közérdek, szőlősgazdáink legvitálisabb érdeke szempontjából is csak azt kívánhatjuk, hogy bárcsak minél szélesebb körben terjedjen el használata.

Hamisítás kizárva, mert a bordói port a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 31 sz.) gyártatja és az hozza megbízottai révén olmozott zsákokban kizárólagossági joggal forgalomba. A gyártás azonban korlátolt s így ajánlatos az egész évi szükségletet idejében megrendelni, míg a szállítás tetszés szerinti részletekben történhet.

CSARNOK.**Szunyog-história.**

(Elbeszélés.)

Irta: **Azar.** (9.)

Az a kocsis pedig már szürke ember volt, de haragudtam reá. Miért nem vetkőzött le ő is, miért nem segített, miért nem ügyelt?

Akkor láttam meg, hogy a kalapjánál valami koronás ezüst csatt van. Ez bizony nem valami közönséges dolog!!

— Hát izé, he — mi?! Mi! mitesináljunk?

— Fogja meg uram ezt a busángot, de jól, nehogy eleressze, mert akkor vége önnek. Hozza az irásos ládáját is a hóna alatt, aztán lépjen ki majd a hintóból és vesse magát hasra. Hasmánt (ahogy a vén strázsántól tanultam) ki tudom huzni a kocsissal.

— Hát izé, jól van!

— Most még kérem, ha van zsebkése, vegye elő, nyissa ki, nyujtsa át a kocsisának. az meg majd nekem nyujtja át. El kell vágjam a hámszíjakat, meg a tartószíjakat. Másképp nem tudom a gyönyörű két szép állatot megmenteni.

— Brávó! Izé — maga! Hogy hívják magát? Mi — he? Most úgy fogok uszni, mint az Indiákon egyszer, amikor egy meglőtt rinoceros után bementem egy ennél nagyobb sárba, egy kuli huzott ki akkor, de kacagott engem.

(Az ám! Rinoceros! Csak hogy én nem vagyok „kui“, — kacagni való kedvem sincs, a mult éjjel borgazda is voltam s most meg a Taktaközön vagyunk és nem az Indiában.)

Foulard-selyem

60 kr.-tól

3 frt 70 kr.-ig méterenként, valamint a legújabb fekete, fehér, és színes **Henneberg selymekben** 60 kr.-tól 11 frt. 35 kr.-ig méterenként. Sima, csikos, kockás és mintázott Damastok stb.

Selyem Damast	85 kr.-tól 11 frt 80 kr.-ig.	Báli selyem	60 kr.-tól 11 frt 35 kr.-ig.
Selyem Bast egész ruhák 9 frt 90 kr.-tól 43 frt 25 kr.-ig		Menyasszonyi selyem	60 kr.-tól 11 frt 35 kr.-ig.
Foulard selyem	mintázott 60 kr.-tól 3 frt 70 kr.-ig	Blous selyem	60 „ 11 „ 35 „

Méterenként, portó és vámmentesen házhoz szállítva. Minták forduló postával. Sweizba 2-ös levélbélyeg.

Selyemgyár Henneberg, Zürich.

S ahogy ott mászkáltam a rudhoz kapaszkodva, az iszaptól feketén, mint egy legsötétebb Afrikából való tekintetes ur, azon töprengtem, hogy ugyan bizony ki lehet ez az ur?!

Valami rémlett előttem, hogy olvastam egy derék osztrák magnásról, aki járt az Indiákon, Kinában, Japánban, de az Hübner báró! Ez meg jól beszél, izé, magyarul! Ki lehet hát mégis? Még az arcza is úgy be van pingálva Hádes-beli sárral, iszappal, hogy nincs rajta emberi forma.

Hát, izé, bizony úgy történt, hogy én a mint a lovak hám- és tartószijait elvágtam, a rud mellett újból kimentem az öszszekötözött 4 öles rakatya-husángnak a felőlem való végével a töltésre, oda hívtam Lajost, a kocsisomat és aztán kezdtük huzni a troglodytát.

— El ne eressze, fogja jól azt a husángot! Ugy! Jól van! Itt-e az írásos láda? Itt? Jól van! Vetkőzzék le uram, meg kell mosdania. Nekem még dolgom van.

— Hát he — mi? Fiatal ur! Már most én is segítek.

— A két állatot akarom kihuzni legelső sorban.

— Á—há. Hát szereti azt a két állatot? Na jó — bravó!

És kihuztuk. Ez az ur egy zömök Herkules volt. A válla kétszer akkora, mint az enyém, az ő karja olyan volt, mint nekem a ezombon. Roppant erő volt benne, de hizásnak indult volt már, hanem a két szép lovat a szügszijhoz kötött hámst-rangnál fogva egy egy rántásra lábra állította és huzta ki egyenkint, mint egy akrobata.

Hogy pedig ki volt ez az „izé“ ur, én azt elmondom a jövő vasárnap. Ma nem tudom, mert mindig Ilonka, Mariska meg a tolvaj Szunyogh jár az eszemben. Álmos is vagyok — „izé“.

(Folyt. köv.)

Olcsó házhelyek.

Vargakert legszebb helyén, nagyon közel a vasúthoz, eladó **7 házhely**, mindenik 300 □ öles.

Előre fizetendő 200 kor., a maradvány — 6 % mellett — **6 év alatt törleszthető.**

Értekezhetni a tulajdonossal özv. **Hrabéczy Antalné**, Széchényi-u. 42.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa Utódai
Debreczen. Kistemplom bazár.

A költözködési idényre ajánlják

szőnyeg, függöny, linoleum ágy és asztal terítőket,

Madráczok, Paplanok, Butorszöveteket.

— Óriási váasztékban. —

Szabott ár. Előzékeny kiszolgálás.

Boros Testvérek

nődivat
áruházában
Divatos Ruhakelmék, Selymek, Jó
Jó Sefírek, Batisztok, Vász-
nak, Szőnyegek, Függő-
nyök, Ágyterítő, Pipere Olcsó
Divatos cikkek.

Eladó páva. Egy kakas és két tojó páva eladó 20 koronáért Arany János-u. 19.

Ajánlat. Gyakorlott egyén önálló munkakörre, közjegyzői vagy ügyvédi irodába állandó alkalmaztatást keres. Az elfogadók családjainál hivatalos órákon kívül kész oktatást nyújtani alsó gymnasiumi tanulóknak, mint correpetitor, valamint kezdőknek a francia, német és angol nyelvben, úgy a gyorsírászatban is. Felvilágosítást szíveségből e lapok szerkesztősége nyújt.

Olcsó törlesztéses

kölcsönöket a legjobb helyen gyorsan ki-
eszközöl Rácz Béla bankirodája Debreczen,
csapó-u. 12. 25 pénztintézzel áll összeköt-
tetésben, összegyűjtött kölcsön kérvényeit a
Bank külfön intézi el.

T. iparos urak figyelmébe. Kö-
vacs kösznet, pozsonyi
kösznet, (Kox) és faszenet legjutányosabban
hához szállit Neumann és Weisz hatvan u.
5. telefon 205.

Csonka Dániel nádszék
szövődjé

Kossuth-u. 25 sz. a.

Az új szőnyegházban

ujjonnan nagyválasztékban érkeztek:

Szőnyegek

Ágy és asztalterítők

Szövet, selyem, plüsfüggönyök

Butorszövetek

Ujdonság:

Aplikált csipke Storok

Volanttal.

Valódi Linoleum.

Bosznay J. és Társa

divatáruháza

DEBRECZEN, Kossuth utca 11.

Fontos az érdekelteknek tudni,

hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral
szükségeltetik, addig hathatós már 1/2 pohár

IGMÁNDI keserűvíz.

mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó.

Amellett könnyen bevehető, mert íze nem emelygős sós,
hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos**
gyógyszerésznel **Komáromban**, üvegje 60 filler.

Minőségileg kéretik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel
s beszerzésénél határozottan Schmidthauer-féle Igmándi viz kérendő.

Raktárak B u d a p e s t e n **Édeskuty L.** és **Lux M.** cégeknél.

Export Amerika és Angolországba.

Üzlet átalakítás miatt
a legfinomabb
férfi kalapok és nyakkendők
rendkívül leszállított árban
kaphatók
Szent-Királyi Tivadar
műiparáru üzletében.

A szőlő peronosporája ellen

való védokezéshez általánosan elismert legjobb anyag a

Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI-POR.

Ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban á kilogramm **66**
fl., 10 és 5 kilogrammos zsákokban, valamint
2 kilogrammos dobozokban á kgr. **70** fl.

Használata olcsóbb, biztosabb, előállttása gyorsabb, a
levélhez jobban tapad, mint a rézgalicz, a permetező
sohasem dugítja.

A magyar óvári m. kir. gazdasági akadémia
növényélettani állomása kísérletének fényes
eredménye a legkitűnőbb külföldi szaktudósok
véleménye, számos magyar gazda bizonyítvá-
nya bárkinek díjtalanul megküldetik.

A bordói por ezenkívül kitűnő eredménnyel használ-
ható a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetező-
sére, gabonacsávázásra és baromfiólak fertőtlenítésére.

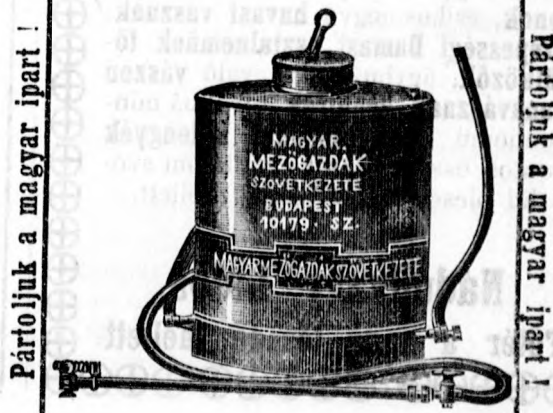
Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

A por kapható és megrendelhető

Kontsek Gézánál Debreczenben.

Az ered. francia „Eclair“ permetezőnek tel-
jesen megfelelő „Magyar Mezőgazdák Szö-
vetkezete“ permetező.

Blattner Gyula

értesíti a mélyen tisztelt közönséget, hogy 102. éve alapított

üveg és porcellán üzletét,

valamint

üvegezési vállalatát

május 1-én a „Lamprecht“

(volt Biedermann palotába) helyezi át. — Ennek folytán raktáron levő áru készletét a legolcsóbb áron bocsátja m. t. vevői részére.

Üzlet áthelyezés miatt!

Üzlet áthelyezés miatt!

Eladó tanyaföld.

II.-Szoboszló határában a várostól 1/2 órányira fekvő 66 kat. hold prima szántóföld nagy tanyával eladó.

Értekezhetni **Ulrich Jenővel** Debreczeni Első Takarékpénztárnál.

Megérkeztek

a legjobb minőségű

Cosmanosi francia batistok, douc-hesse szatén, indichvoile és mindenemű jó mosó kartonok, himzett batistok és piqué ujdonságok, továbbá Rumburgi, Hollandi, Kreás és czérna fonál vásznak, valamint a világhírű Schroll gyártmányu elsőrendű chif-fonok, csikós jegyű havasi vásznak, Szepességi Damast asztalneműek, törülközők, ágyhuzatokra való vászon kanavásznak, zephirek, továbbá mindenemű menyasszonyi kelengyék pontos összeállítását elvállalom szolid olcsó, szabott árak mellett.

Tisztelettel

Nádudvary Lajos.

Főter a nagy tőzsde mellett.

Schicht-szappan

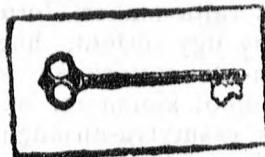
Védjegy

szarvas

vagy

kulcs

legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

Minden ártalmas vegyítéktől tiszta.

Mindenütt kapható!

A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon a **Schicht** név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.

== Egyedül valódi angol ==

Gyógyszerész A. THIERRY BALZSAM

Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

E balzsam belsőleg és külsőleg használ: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek kóros bajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajoknál is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyítja a gyomor szélgyörsöt s a tagrángatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalmaktól s kigyógyít a Hämorrhoidák, szeliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, füres fogaknál és szájröthadások s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűffögést, a szájnak s a gyomornak büztét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és belbajoknál, u. m. sebeknél, lázhólyag, szemölcs, égési sebek, fagyos tagoknál, rüh és kiütéseknél, megszünteti a fejfájást, szakgatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vigyázzunk a mellékelt zöld mezejű **apácza-védjegyre!** Hamisítá-óktól legjobban óvakodunk, ha **egyenesen** gyáramból Ausztria-Magyarország minden állomására franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinában 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés előrefizetés vagy az összeg utánvétele mellett.

Gyógyszer A. Thierry balzsam és Centifolia kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólérhetetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régibb, annál jobb nem árt a szernek fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van, s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalan elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készletben e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett ártalmatlan szerből. A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem, ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Cím: 2.

Apotheker Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

Csipkefüggönyök

tisztítását

a szélek elrongálása nélkül

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal

kelmefestő és vegytisztító
intézete

Debreczen

Széchenyi utca 42.